

ГЪАЖ - 2008

Мугъаммадрасул ОМАРОВ
ДУМД-дин пресс-секретарь

Гъаж

27 - апрелдилай 2- майдалди Россиядин гъаж-миссиядин делегация Саудовский Аравияда хъана. Адан составдик Россиядин гзаф пай Диндин идарайрин векилар квай. Делегациядин кьиле РФ-дин Гьукуматдин патав гъаждин рекъай тамам ихтиярар ганвай векил Агъмед Билалов авай.

Дагъустандин мусурманрин Диндин идарадин патай Саудовский Аравиядиз муфтийдин заместитель Агъмад-гъажи Мегъамедов фенвай. Элкъвена хтанамазди ада чаз къвезмай гъаждин гъакъиндай цийи информация гана.

камаз гъазур хъана кьанда. Меккедиз зияратдиз финиз ният авай кас гиламаз герек документрин гуьгъуьна хъана кьанда. Са кар заз къейд ийиз кьанзава - цинин йисуз гъаждал фин патал документар чна комплекда аваз, яни кылди-кылди ваь, герек до-

А.Мегъамедова чаз хабар гайивал, саудитрин властри Меккеда авай Масжиду-ль-Гъарам мисклин цийи кьилелай тухълурун патал еке кваллах тухузва. И кар патал Гъарамдин патав гвай "Шамия" лугъудай квартал, гъакни мугъманханаяр чукурнава. И карди сифтени сифте ина яшамиш хъунин кьиметар багъа хъунал гьйда. Идалайни гъейри, авиарейсерин кьиметарни гьелелиг чизвач, гъабурни багъа хъун мумкин я.Мугъманханаяр кирида къадай ва авиарейсерин кьиметар малум тушиз гъаждин кьиметдикайни рахун гьелелиг четин я. Виликамаз кьур гьисабри къалурзавайвал, адан кьимет тахминан 30% жаж жеда.

Алатай йисарин тежрибади къалурзавайвал, гъаждиз вили-

кументрин пакет санал къабулдайвал я.

Чилин транспортда аваз физвай гъажийрин фикирдиз. Цинин йисуз гъажияр аваз физвай транспортдин 10 йисалай гзаф хъана кьандач. Шаз куьгъне транспортда аваз фей зияратчияр патал Турцияда еке месэляяр арадал атана.

Гъакни ДУМД-дин гъаждин отделди кредитрай ва маса буржар авай ксаривай абур визаяр ачухдалди вахгун тлалабзава, ву-чиз лагъайтла талукъ тир гооструктурайри буржар алайбур сергъятдилай ахъайдач.

Документар чна гъар са региондиз вичин квота эцигайдалай гуьгъуьниз къабулиз башламишда. Идан гъакъиндай чна алава яз хабар гун хъийида.

ИНФОРМАЦИЯ

Жамиля ГЪАСАНОВА
чи корреспондент

Алимрин арада конкурс

Хасавюрт шегьерда гъар йисуз Саидбег Даитован тварунихъ исламдин илимрай конкурс кьиле тухун адетдиз элкьвенва. Саки ругуд йисан къене и конкурс анжах Дагъустандин районрин арада кьиле тухванайтла, ци чи республикадин Диндин идарадин алахъунар себеб яз, конкурс вири Кеферпатан Кавказдинди яз малумарна.

Конкурс пуд номинациядай кьиле фена:
капI авун;
хуралай Къуръан келун;
фикхдай, шариатдин къанунрай фасагъатдаказ араб члалал рахунай, араб члалан грамматика чир хъунай.

Сад лагъай номинациядай сад лагъай чка Хасавюрт шегьердин имам Ашаридин тварунихъ галай исламдин университетдин тилмизар Абакаров Абакараз гана. Пишкеш яз, адаз 1.500 доллар, Къуръан, ада чирвилер къачузвай исламдин университетдизни халича гана.

Къвед лагъай номинациядай сад лагъай чка Гъарунов Абдуллади къуна. Ам Губден хуьруьн медресадин тилмиз я. Адазни пуд агъзур доллар ва Къуръан, чирвилер къачузвай медресадизни халича гана.

Пуд лагъай номинациядай сад лагъай чка Ботлих райондин Тлох хуьрйай тир Абдулмажидов Мегъамедаз гана Адазни ВАЗ-Приора автомашин ва Къуръан пишкешна. Ада чирвилер къачузвай медресадизни халича гана.

Чечнядай тир иштиракзавайбуруз, савкъват яз, телевизор багъишна.

Къейд авун лазим я хьи, цинин конкурсдиз "Киргу" твар алай алишверишдин Квалелай гъейри, маса ксарини, идарайрини спонсорвал авунвай. Гъавилей цинин конкурсдин иштиракчийрив, гъалибчийрив, компьютерилай гатлума, лап хъсан пишкешар агакъна.

Гъайиф члугвадай тек са кар ава: чаз малум хъайивал, Кьиб-

лепатан Дагъустандай конкурсда иштирак авур гъич са касни хъанач Суракъ авурла, Кьиблепатан Дагъустандин районра и жуьредин конкурсра иштирак авуник хев кутур, чпикай малуматар гайи са касни хъанач. Дугъри я, чун гъавурда турвал, конкурсда иштирак авун патал ислам диндай лап хъсан чирвилер хъун лазим я Амма лезги районра гьелелиг ихътин чирвилер гудай медресаяр авач лугъузва. Суал къвезва: тахсир нинди я? Жуваз малум делилралди, чи районриз ислам диндай чирвилер гуз Дагъустандин Диндин идарадай рекъе тур ксарни са шумуд йис идалай вилик, бязибуру миллетчивилин месэляяр вилик кутуна, атайвал рекъе хтуна. Ахътин фикрдал къвезва хьи, Кьиблепатан Дагъустанда ислам диндай тамам чирвилер гуни кар къулухъ члугвазвай, вилик пад язавай къуватар ава Диндай халкъ дуьздаказ савадлу тахъун патал ихътин ксари тухузвай таблигъатдини, гъайиф хьи, чаз аквазвайвал, хъсан бегъерар гузвач. И месэла къенин юкьуз, важиблубурукай сад яз, Республикадин Диндин идарадин виликни аквазнава. Белки, къведай конкурсда хъайитгани чи ватангълийрини иштирак ийин.

НУМРАДА:

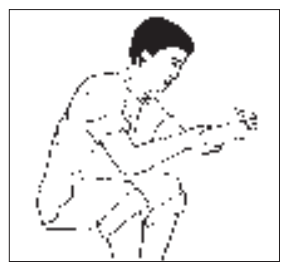
2 Вагъабизм квелай башламиш жезвайди я?

3 Мугъаммад Пайгъамбардиз салават гъунин важиблувал

5 КапI авунин шартлар ва къайдаяр

7 Пак шейхер ва абурун караматар

ДУЪЗ РЕКЪЕЛ АТАЙ ИНСАНАР ГЫЧ САДРАНИ АНЛАЙ АЛАТДАЧИР,
ЭГЕР ЧПИ-ЧПИХЪ ГАЛАЗ ГЪУЪЖЕТАР АВУНАЧИРТИА

ГЪАДИС

ИСЛАМДИН ЖАВАГЫРАР

Имам АЛ-ГЪАЗАЛИ

Эвел - алатай нумрайра

Таяммум авунын
эдеблувал

Эгер яд авачиз хъайитла ва вун цик къекъвена яд жугъун тавуртла, я вун кефсуз яз хъайитла, я вагыши гъайиванди ваз яд авай чкадив агатиз мумкинвал гузвачтла, я вун дустагъ авуна ваз яд гъатзавач, я яд са тимил ава, амма а яд ваз ва юлдашдиз цин къанихвал кын патал герек къезва, я яд ава, амма а цин иеси маса кас я ва ада яд еке кымметдай маса гузва, я вал хер ала ва я вун азарлу хъанва ва ци, вахъ галукайтла, ваз зарар гудай къурху ава. И дъшущра вуна капл ийидай вахт гуъзлемиша, ахпа михъи, къурай, хъуътул руг алай чил жагъура, ахпа гъилерин туплар чеб-чпив агудна капашривди, капл ваз гъалал жедайвал ният ийиз (яни таяммум ийидай ният ийиз - тарж.), чил яна, жуван вири чинивай гъилер са сеферда гуъцл, руг чларарин, къалин ва я къери, кланериз агакъриз алахъмир. Гуъгуънлай ви туплал хтунна, туплар гъяркъуъ авунвай капашривди мад чил яна жуван гъилеривай, къуънтерни галаз, гуъцл. Сифте чапла капаш эрчи гъиливай гуъцл, ахпа эрчи капаш чапла гъиливай, нагагъ руг гъилерин вири чкайрихъ галукъ тавуртла, чил гъилерив ягъун ва руг гуъцлун тек сеферда гъатта гъилерин вири чкайрихъ руг галукъдалди, тикрара. Ахпа гъилин туплар чеб-чпин арайра тваз капашар сад-садавай гуъцл.

Таяммум авуна са ферз капл ва гыкъван кландатлани суъннет куплар ая, эгер ваз

Дуъз рекъин эвел

маса ферз капл ийиз клан хъайитла, таяммум цийи хъяя.

Мискиндиз рекъе

гъатунын эдеблувал

Михъивал къачурдалай гуъгуъниз, югъ малум хъанваз хъайитла, ви квалекъве къилин суъннет капл ая, Расуллагъди ﷺ гъакл ийидай, ахпа мискиндиз рекъе гъат, жемят капл тамир, иллаки экуънин капл, вучиз лагъайтла жемят куплунин дережа къанни ирид сеферда къилди ийизвай куплунин дережадилаи артух я. Вуна жемят куплунин гузвай къазанжи гысаба такъаз хъайитла, илим чируникай ваз са файдани авач, гъакъкъатда, илим чирунин бегъер а илимдал бинеламиш хъанвай амал я. Вун мискиндиз физ рекъе гъатайла, аниз вун секиндив, гъерекат квачиз и дуъа клелиз алад:

"Аллагъумма инни асалука би-хлакъкъи-с-саилина аляйка, ва би-хлакъкъи-ррагъибина иляйка, ва би-хлакъкъи мамшая гъаза иляйка, фаинни лям ахрудж аширан, ва ля батларан, ва ля рияан, ва ля сум'атан, бал хараджту-т-тикъаа сахатлика, ва ибтигъаа мардатика, фасалука ан тункъизани мина-н-нари, ва ан тагъфира ли зунуби, фа-иннагу ля ягъфиру-з-зунуба илла анта".

"Я Аллагъ, Вавай тлалабзавайбурун буржи яз, Вахъ муъгътеж тирбурун ихтияр яз ва Вахъ вил галаз экъечнавай и рекъин хатурдай, за Вавай тлалабзава, дугъридани, зун экъечнавач лавгъа яз, та-

кабурлу яз, фашалдаказ, амма зун экъечнава Ви ажугъдикай къурху яз, Ви разивилихъ элемиш яз, за Вавай ялвар ийизва, хуъх зун жегъенемдин цукай, гъил къачу зи гунагърилай, шак авач, гыч садани багъишламишдач тахсирар, анжах Валай гъейри".

Мискинда хъунин
эдеблувал

Мискиндин къенез фидайла, аниз эрчи квачин кам яна гъахъ ва лагъ:

"Аллагъумма солли аля Мухаммадин ва 'аля али Мухаммадин ва сахъибгъи ва саллим. Аллагъуммагъфир ли зунуби ва-фтахли абваба рахматика".

"Я Аллагъ, Мугъаммадаз, адан хизандиз ва диндар куъмекчи юлдашриз (асгъабриз) салат ва салам це. Я Аллагъ, гъил къачу зи гунагърилай ва Ви регъимлувилин ракларар заз ачух ая".

Эгер ваз мискиндин къене савда ийизвай кас акуртла, лагъ: "Тагуй Аллагъди ви алвердиз хийир!" Нагагъ ваз ана вичин квахънавай са куъникай хабарар къазвай кас акуртла, лагъ: "Вахкун тавурай Аллагъди ви квахъайди!" Расуллагъди ﷺ икл лугъун эмир авунай.

Мискиндин къенез гъахъайла, къве къилин тагъийаткапл (яни мискиндиз салам гунин капл) ая, эгер ам тежез хъайитла, ваз бес я пудра ва я къудра берекатдин гафар лугъун (месела: "Субхана-ллагъи ва-л-хламду ли-ллагъи ва ля илагъа илля-ллагъу ва-ллагъу акбар". Яни: "Пак михъи яз машгъур я Аллагъ, тарифар Аллагъдиз, авач са гъуцарни, Аллагъдилай гъейри, Аллагъ зурба я". Гъакл хабар гузва, ихътин дуъа дастамаз гвачирда пудра тикрарда, дастамаз гвайда садра лугъуда.

Эгер вуна экуънин къве къилин суъннат капл тавунваз хъайитла, ам тагъийат куплунилай гуъгуъниз ая.

Азандин эверунин ван хъайила, вун машгул тир ибадатдин амал акъвазара ва азанчивдиз жаваб гуз башламиша. Азанчивди лагъайла:

"Аллагъу акбар, Аллагъу акбар". ("Аллагъ зурба я")., вунани и гафар тикрара, гъакл мад азандин муъкуъ гафарни, и гафар галачиз:

"Хлайя аля-с-солят, хлайя 'аля-л-фаляхл" (Капл авуниз гъерекат, къутармиш хъунихъ гъерекат!) Азандин и гафарин ван атайла, лагъ:

"Ля хлавла ва ля къуввата илля би-л-ллагъи-л-'алийи-л-'азым" (Къудрат ва къуват анжах зурба тир Аллагъ Тааладиз ава) Азанчивди лагъайла:

"Ас-соляту хайрун-мина-н-навм" (Капл ахварилай хийирлу я.), лагъ:

"Садакъта ва барарта, ва анна 'аля залика мина-шшагъидин". (Вуна керчек га-

фар лугъуз ви диндарвал аш-кара авуна, за а кардиз шагъидвал ийизва.)

Икъаматдин (капл башламишунин) эвердин гафарин ван хъайила, а гафар тикрара, и келимадилаи гъейри:

"Къад къамати-с-солягъ" (Ингъе, куплунин вахт алукънава)

И гафариз жаваб икл лугъун я:

"Акъамагъа-л-лагъу ва адамагъа ма даматис-самавату ва-л-ард" (Тайинарнава ам (капл) Аллагъди ва давамарнава цавар ва чилер амай къван)

Азанчивдиз жавабар гана акъалтлайла и дуъа клела:

"Аллагъумма инни асъалука 'инда 'хлудури солятика ва асвати ду'атика, ва идбарри ляйлика, ва икъбали нагъарика ан туъти Мухаммадани-ль-васылята ва-ль-фадъильята ва-д-даражата-р-рафи'ата ва-б'асгъу-ль-макъама-ль-махъи-л-ля-зи ва-адтугъу иннака ля тухлифу-ль-ми'ад, я архлама-ррахимин".

"Я Аллагъ, Ваз капл авунын вахт алукъайла, дуъа ийиз Ваз эвер гудайбурун сесерин ван жедайла, Вуна халкънавай йиф жкатдайла, Ви югъ малум жедай члавуз, за Вавай тлалабзава, це Мугъаммадаз Ваз мукъвавал (женнетда) гыч садазни ви лукъварикай тежедай артухвал, еке дережа, багъиша адаз сейли чка, ам Вуна адаз гун хиве къур, гъакъкъатда, Вуна гайи гаф члурдайди туш, я виридалай регъимлуди".

Къатл ама

Араб чалай таржума
авурди Тажуддин-гъажи
КЪАЗИБЕГОВ

ТАРИХДИЗ СИЯГЪАТ

Зайни ДАХЛЯНИ

Меккадин муфтий

Эвел - алатай нумрайра

ЖАВАБДАРСУЗВИ-
ЛИН ИДЕОЛОГИЯ

Дин михъи авуникай далда къуналди, вагъабитри инсанар Аллагъдиз ибадат авун ва Пайгъамбарриз гуърмет авун патал ваъ, чкадин гъукумдариз ва пулдиз къуллугъ авун патал алакъариз алахъна. Азад инсанар абуру лукъивилиз элкъуързавай: садбур - руъгъдин жигъетдай, садбур - яшайишдин жигъетдай. Вагъабитри

Вагъабизм квелай башламиш жезвайди я?

вири девирра мусурманрин пак чкаяр чуклуриз ва тарашпарашиз хъайиди я. Жигъадикай рахадайла, абурун фикирда анжах чуклурунар, инсанар чандиз къаст ийиз къиникъар, гелирар къазанмишун аваз хъана. Гъа са вахтунда абуру кар алай месэла къенепатан жигъадикай - жуваз хас синихрихъ галаз женг члугуникай ибарат тирди рикелай ракъуриз хъана. Вагъабитри мусурманриз гайи виридалайни члехи зиян квекай ибарат я лагъайтла, абурукай хасаратвал хъайи инсанри

Ислам вич ва Исламди инсанриз ивиар экъичунар ва барбатвилер ваъ, ислягъвал ва генвал гъизвайди шакувилик кухтаз хъана. Исламди себебар авачиз гуж гъалибун ва я тахъайтла гъерезлу ниятар аваз басрухар гун къадагъа ийизвайди я.

Вагъабизмдин тарих - им дявейрин тарих я. Исламди алишверишдин краа алдатми-шун, сиясатдихъ галаз алакъалу краа герек авай ксар рившетдихъ маса къачун къадагъа ийизвайди я, гъикл лагъайтла и

»3

ГЪАДИС ДУГЪРИДАНИ, АЛЛАГЪДИЗ ВИРИ ФАГЪУМНА СЕКИНДИЗ КАР ИЙИДАЙ ИНСАНАР КІАН Я

АЛЛАГЪДИН ПАЙГЪАМБАР

Аюб Мегъамедбеков
ДИУ-дин студент

Мугъаммад Пайгъамбардиз салават гъунин важиблувал

Салават - им Аллагъ-Таалади чаз ганвай Вичин регъим я. Ам Аллагъдин Пайгъамбар ﷺ виняй къунихъ галаз алакълу я. Ам гъакни Аллагъдин Расулдиз вири халкъ авунвай затлари - малаикри, жинерри ва тебиатди ийизвай дуа я. Са суал арадал атун мумкин я: мегер чан алачир тебиатдивай дуа ийиз жедани? Эхъ, гъадисди и кар тестикъарзава. Мугъаммад Пайгъамбардиз, инсанрикай хевлет хъайила, къванерини тарари "Ассалату вассаламу алайка, я Расуллагъ" лугъудай ванер къведай. Салават клелдайла "я сейидина" гафар алава хъувун меслят къалурзава. "Сейидина" - им "чи сейид (господин)" лагъай члал я.

Чаз чи Пайгъамбардин ﷺ гелеваз фидай эмир ганва, вучиз лагъайтла им Аллагъдин эмирар кълилиз акъудай мисал жезва. Са бязи алимрин фикрдалди, сейид - им вичин гъилик къушунар квай армиядин командир, чпел четинвал

Салаватдин къилин макъсад - им клани Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ патал Аллагъдин регъим тлалабун я. Гъар сеферда, салават клелайла, Аллагъ-Талаади адан дережа хкажзава.

акълтайла вичел меслят ийизвай, вичиз гъич садрани хъел текъведай умунлу кас лагъай члал я.

Салаватдин къилин макъсад - им клани Мугъаммад Пайгъамбар ﷺ патал Аллагъдин регъим тлалабун я. Гъар сеферда, салават клелайла, Аллагъ-Таалади адан дережа хкажзава.

Анасалай чал ихътин са гъадис агакънава. Са сеферда Мугъаммад Пайгъамбарди ﷺ

Аллагъ-Таалади Къуръанда лугъузва (мана): "Гъакъикъатда, Аллагъди ва Адан малаикри Пайгъамбардиз ﷺ салават гъизва. Эй, куьн, инанмиш тир ксар, Пайгъамбардиз ﷺ салаватар гъваш, адаз салам це" ("Аль-Агъзаб" сура, 56- аят).

минбардиз хкаж жедайла, "амин" лагъана. Къвед лагъай кларцлиз хкаж хъана мад "амин" лагъана. Ахпа пуд лагъай кларцлиз хкаж хъайила, мад "амин" лагъана. Гуьгъунлай Муаз Ибн Джабалади и кардин гъакъиндай Пайгъамбардивай ﷺ хабар къуна. Ада жаваб гана: "Зи патав Джабраил малаик атана. Ада заз лагъана: "Я Мугъаммад, вуж Рамазандин вацрал къван яшаммиш хъана, сив къуначтла ва туба авуначтла, гъам жегъеннемдиз фида". За "амин" лагъана жа-

ваб гана. Ахпа ада мад лагъана: "Диде-буба аваз абуруз гуьрмет, хийирдин са къвалах тавур аял жегъеннемдиз фида". За мад жаваб гана: "амин". Ахпа ада мад лагъана: "Ви твар къуна, ваз салават тагъана къейи кас жегъеннемдиз аватда". За жаваб гана: "амин" ("Танбигъу-ль-гъафилин", 386-чин).

Джабиралай атанвай маса гъадисда Аллагъдин Пайгъамбарди ﷺ лугъузва: "Заз йикъа

100 сеферда салават гъайи касдин Алагъди 100 мурад кълилиз акъудда, абурукай 70 эхиратда ва 30 и дуьньяда" ("Танбигъу-ль-гъафилин", 387-чин).

Маса гъадисда Пайгъамбарди ﷺ лугъузва: "Зи уьмметдай, умуд кутуна, заз са салават гъайи касдиз Аллагъди 10 салават гуда ва ам 10 дережадин виниз хкажда ва 10 гунагъдикай михъи ийида" ("Танбигъу-ль-гъафилин", 387-чин).

Абу Гъурейрадилай атанвай гъадисда Пайгъамбарди ﷺ лугъузва: "Заз салават гъваш. Гъакъикъатда, салават куьн патал закят жеда ва за куьн патал Аллагъдивай шафаат тлалабда". "Я Аллагъдин Пайгъамбар, шафаат вуч затл я?" - хабар къунай женгинин

юлдашри. "Ам Женнетда виридалайни виниз тир дережа я, аниз тек са касдилай гъейри мад садни агакъдач, гъа касни зун жедайдак за умуд кутазва".

"Закат жеда" лугъудай Пайгъамбардин ﷺ гафариз алимри баян гузвайвал, абур чун патал михъивал ва гунагърилай гъил къачун я.

Маса ибадатра Аллагъди чаз къуллугъ (ибадат) авун ва адан къайдаяр хуьн эмирзава,

амма Пайгъамбардиз ﷺ салават Аллагъ-Таалади сифте Вичи гъана, ахпа малаикриз, гуьгъунлайни вири мусурманриз гъа кар авун эмирна. Инай чаз аквазвайвал, Аллагъдин Пайгъамбардиз ﷺ салават гъун виридалайни багъа ибадат я ("Танбигъу-ль-гъафилин", 388-389 чинар).

Пайгъамбардин ﷺ салаватдиз жуьреба-жуьре формаяр ава. Ам гъи жуьреда хъайитлани клелиз жеда. Абур гъар сад масадалай къиметлу я ва гъар садай чаз сувабар къведа.

Аллагъдин Пайгъамбардин ﷺ салават им Аллагъдин патай чаз ганвай еке регъим я, чна Адаз а кардай къадар авачир къван шукур гъана кланда.

Пайгъамбардиз ﷺ салават гъунай мусурмандиз гъаф нурар къведа. Гъадан берекат себеб яз, ам Пайгъамбардихъ ﷺ галаз алакъада жеда, гъам Пайгъамбардив ﷺ агакъардай ксарихъ галаз гуьруьшмиш жеда, иллаки а кас дуьз рекъел алаз хъайитла.

Инсанривай дуьздини чуруди тафаватлу ийиз тежезвай чи девирда ам лап чарасуз кар я. Инсанар дуьз рекъел гъиз кланзавай касди виридаз дуьз меслятар къалурна кланда, мукъвал-мукъвал истигъфар (тавбу) авуна кланда, яни Аллагъдивай гунагърилай гъил къачун тлалабна ва гъаф къадарда салаватар гъана кланда.

Аллагъди чун дуьз рекъе ва чун Вичин кланибурун жергеда турай! Амин.

2◀ гъерекатар мусурманрин марифатдихъ галаз къазвайбуру туш.

Вагъабизмдин тарих - им политикадин жигъетдай къурхуяр гуьнин, герек авай ксар ришветдихъ маса къачунин ва алдатмишунин тарих я. Исламди инсанар гужуналди и дин къабулуниз мажбурун къадагъа ийизвайди я.

Вагъабизмдин тарих - им радикализмдин ва экстремизмдин жуьредаваз диндин гъа хел къабулуниз мажбурун тарих я. Исламди Аллагъ сад тирди, ам вири халкъ авур Халикъ тирди тестикъарзава. Ам вичи Халкъ авунвайбурукай гъич са куьнизни, гъич садзани ухшар туш. Адахъ бе-

ден авач, ам тайин са чкадихъ галазни алакълу туш. Вагъабитри "Аллагъ цаварал ала", ва "Ам инсандиз ухшар я" лугъуз тестикъарзава. Гъа идалди абуру имансузвили лап чуру жуьредиз - мажусивилиз (Аллагъдиз ада Вичи халкъ авунвайбурун ерияр талукъаруниз) рехъ гузва, идалайни башкъа, абуру чпин ягълмишвилини фикирар керчекбуру я лугъуз клевивални ийизва.

... Ислам Адамалай башламишна вири Пайгъамбардив, гъа гъисабдай Мусадив, Исадив ﷺ, Мугъаммад Пайгъамбардив ﷺ гуьрметдивди эгечлзава. Чпин терефдал алайбуруз зиярат авун (пайгъ-

амбаррин ва асгъабрин сура-рал фин), тавассул (Пайгъамбарар ва пак ксар арада аваз

Вагъабизмдин тарих - им политикадин жигъетдай къурхуяр гуьнин, герек авай ксар ришветдихъ маса къачунин ва алдатмишунин тарих я. Исламди инсанар гужуналди и дин къабулуниз мажбурун къадагъа ийизвайди я.

Халикъдиз дуьаяр авун) къадагъа авуналди, чпи инсаниядин руьгъдин тарихдиз гуьрмет тийизвайди къалурзава.

Пайгъамбарди лагъана: "Я Аллагъ, чи уьлквейар тир Аш-Шам ва Йемен хийир-дуьадик кутур". Нажддиз талукъ яз ви-

чиз суал гайила, Пайгъамбарди жаваб ганай: "Анай шейтандин крчар пайда же-

да" (Нажд - им Ибн Абдул-Вагъабан идеология пайда хъайи чка я). "Аш-Шам" лугъудайла, фикирда гилан Сирия, Палестина, Ливан ва Иордания авайди тир. "Нажд" лугъудайла, Аравиядин ярумчух островдин Рагъэкъечлдай пайфикирда къазвай. "Шейтан-

дин крчар" - и келимади таъсирдай жуьреда гъаф нагъакъан кар лишанламишзавай. Малум тирвал, Палестинадин, Сириядин, Иорданиядин, Ливандин ва Йемендин агъалияр диндин бинедаллаз тухузвай граждан дявейри гъелек ийиз цуд йисар я. Вагъабизмди вичикай хабар гузмай къван гагъа и уьлквейра динжвал, секинвал таъминриз жедач. Ислам - им Пайгъамбардин ва адан асгъабрин рехъ я. Исламдин тереф вири дуьньядин мусурманри хуьзва. Абурун сан миллионрив агакъзава. Вагъабитрин къадар тимил я. Амма вагъабизмдин хаталувал квейкай ибарат я лагъайтла, адахъ тешкиллувал ава.

**ИНСАНДИН ГЪУРМЕТЛУВИЛИН КЪЛИН ДЕРЕЖА АДА ВИЧИН БУБАДИ ГЪУЪРМЕТ
АВУР КСАРИХЪ ГАЛАЗ АЛАКЪАЯР ХУЪНИЛАЙ ЧИР ЖЕДА**

МЕСЭЛА КЪАРАГЪАРЗАВА

Алциф хъжеда чи булахар!

Лезги халкъдин вилик арадал атанвай месэлайри зи секинвал квадарнава ва къелем гъиле къаз тунва. Са шакни алачиз, зи лезги халкъ вичин чил ва къадим тарих авай, савадлу, намуслу, гъейратлу халкъ я. И халкъдиз бахтатар яшайиш хъун патал вири жуьредин къулай шартлар авай хъиз аквада. Амма жуван халкъдин ахлакъдиз вил вегъейла, гуьгъулдик серин акатзава...

Вири гекъигайла чир жеда. Зун къвалахин рекъай республикадин саки вири района хъана, чкадин халкъарихъ галаз ацукъун-къарагъун къисмет хъана. Абур мукъувай ва дериндай ахтармишна за, виринра хванахвар къазанмишна. Сагърай Дагъустандин вири халкъар, ахътин еке тафават авач чи арада. Гъардаз вичин къилдин къилих аватлани, рикл ачух, руьгъ михъи халкъар я дагъустанвиар, гъакл дагъвиар, гъакл аранвиар. Саданни къимет агъуз тавуна завай тестикъариз жеда - зи лезги халкъ садалайни ажуз халкъ туш. Акл хъайила, мад сеферда суал къевезва - вучиз къе чи халкъдин дуланажагъ, маса халкъариз килигайла, вири рекъерай зайиф я.

Ша чун къарагъарнавай месэладин дувулриз килигин. Са бязибуру лугъузва хъи, чаз маса халкъари хъсан яшамаш жедай мумкинвал гузвач, вири патарихъай манивал гузва. Ихътин ихтилат вич айиб ихтилат я, яни чун женг члугваз тежезвай кичле халкъ я лагъана хиве къазвай хътин ихтилат я. Инсандин умуьр, вич хана лап рекъидалди, женг я. Халкъ парниқда туна хуьз жедайди туш хъи, ам алай девирдин умуьрдихъ галаз къадай тегъерда яшамаш хъана къанда. Гъелбетда, тебиатда пешерин арадини кваз ракъинин чимивал патал бягъс ава. А бягъс члугваз тахъунин себеб яз, гелни амачиз квахъай халкъар гъикъван хъанатла тарихда. Акъван имтигъанрай акъатай лезги халкъди идалай къулухъни умуьрдин рехъ уьткъемдаказ давамардайда хъ чун къевелай инанмиш я. Ятлани, санлай къачурла, къе вучиз яваш ятла чи халкъ?

Чи къенин йикъан гъалдин дувулар лап деринрай атанвайбур я. Агъзур йисарин девирра Лезгистан Азиядинни Европадин алакъадин рекъин юкъвал алайвилай, датлана къвачик квай чка яз хъана, гъатта чи дагъдин дереярни гъа рекъин сивел ала. Чи тарихда лезгиар гъамиша, гагъ кефер патай атай кочевникрихъ галаз, гагъ къибледихъай атай къажаррихъ галаз дявейрани йикъера са патарихъ лигим жез, мукъу патарихъ гъелек хъанвай халкъ я. Гъа са вахтунда са бязи халкъар къеви дагълара, масабур и къил, а къил авачир аранра саламат яз амукъна, къе виклегъ я. Сел хъиз атай Надир шагъдин къушунринни лезгиар хура хъана. Имам Шамилан девиррилай вилик Гъажи Давудан регъбердик кваз тухвай женгера, Шамил есирда къурдалай къулухъ 1877 - йисуз лезгийри урус пачагъдихъ галаз цийиз хъувур

дявейра, Октябрдин революциядин гугъуниз дин хуьн патал лезги район-

ра Гъажи Эфендиди къарагърай бунтара, гуьгъуьнлай Ватандин Чехи дяведин йисара уьткъемдаказ къизгъин яцлара хъайи зи лезги халкъдин виликъилик квай, рикл алай уьткъем рухвайрин члехи пай къирмиш хъана. Халкъ бегъем вахтара къил аламачир къушундиз элкъвей вахтарни хъана. Алатай эсирдин 30-йисара хъайи репресийри сифтени-сифте, гъа къвачик квайвилай, чи район барбатлана эхир. Лезги халкъ дугъри халкъ яз, лап рикливай коммунизмдин идеядихъ инанмиш хъанай. "Вач, бармак гъваш!" - лагъана партияди буйругъ гайила, къил атлана тухвай гъакимарни гзаф хъана чахъ а йисара.

Лугъуда хъи, дагъдин булах гъикъван рагъул хъайитлани, вахтар фейила ам алциф хъжеда. Гъакл зи лезги халкъни лап дувулрилай цийиз экъечл хъувуна тларам хъижезва. Амма са къадар вахтара гелкъуьн тахъай никле хъиз, чи никлени гзаф хъурта хъчар, эчелар пайда хъанва. Халкъ хъайи хирерикай акл садлагъана бажагъат сагълам хъижезва. Виридалайни залан хирер руьгъдин хирер я. Руьгъдиз зайиф асланни чакъларин пацак акатда. Дин-

дин рекъай виридалайни еке хирер хъана чаз. Вучиз лагъайтла, хъайи женгера халкъдин къиле регъберар яз сифте жергейра хъайи чи алимарихъ сифте лашни, сифте гуьллени галуьна эхир. Вири дуьньядиз магъшур алмар гайи, Дагъустандин халкъариз ислам дин чирай лезгиар Советрин гъукуматдин девирда виридалайни еке фасикъриз элкъвенвай.

Совет гъукумат писди тир лугъувач за, ахътин кесиб халкъ патал хъсан гъукумат мад хъжедач, заз чиз. Амма, члуру патарни хъана а гъукуматдиз. Сад лагъайди, а йисара ичкидик акатна лезги жемят, къвед лагъайди, дин квадарна. А гъукумат чкайла, руьгъдин даях амачир вахтарни хъана. Аллагъдиз шукур, а вахт алатзава.

Даях авачирбур са къадай чкадихъ экъведа, жагъун тавурла члуру терефдихъ ялда, гзафбур ичкидин, байгъушдин, гзафбур патан, гъарамдин рекъе хъана. Ичкиди гайи къван зиянар, заз чиз, са женгерани хъайиди туш. Ички себеб яз, хайи аяларни зайифбур жезва. Чи вилик гъикъван жегъилар пиянискавилиз элкъвена, телеф хъана, гъикъванбурун туьд шайтандин гъиле гъатна.

Лезгийриз са камаллу мисал ава: "Я пачагъдихъай кичле хъана къанда, я Аллагъдихъай". Кичл амач гзафбуруз. Балаярни къилел къевезва гъавиляй, берекатни физва, зайифни жезва. Къан чна мусурманри сивер хвена къанзавай Рамазандин варз. Эхъ, гъардан вичин кар я сивер хуьн, амма и вацра пияндаказ куьчейра экъуьн, ачухдаказ эдебсуз крар авун чи жемятдин адетдин кардиз элкъвена. Им ахътин ксари жуван халкъдиз, мусурман уьмметдиз, чаз бубайрилай атанвай диндиз гъуьрмет тавун, жемят саймиш тавун лагъай члал жезва. Ахътин ксари чпин гъиляй атай маса члуру крарни авун мумкин я.

Чи хуьрера лагъайтла, алатай йисуз Рамазандин вацра илигна ички ишле-

зордай. Чи гъакимриз лагъайтла, мискиндин патав фейила, чеб айибиз кичлезва. Тебиатдин къанунрал ичли чка гъикл хъайитлани ацлун хъийида. Диндин ичизвай чка дуьз тереф ва дуьз ният гвай жегъил савадлу чкадин дингъилири къун лап важиблу къвалах я чаз. И кардин вилик пад вахтунда къун тавуртла чи хуьрера гъар жуьредин сектарни кваз арадал атун мумкин я. Ахпа, гуьзчивиликай хкатайтла, и кардин къил къун хъувун гзаф четин я. Руьгъдин месэлаяр виридалайни важиблур я лагъайтла, чун са къисни ягълмиш жедач.

Мад са кар ава чи халкъ датлана явашарзавай. Лап дегъ заманайрилай лезгиар хзан хуьдай са рекъихъ къекъез гъурбатдиз физ хъайиди я (Урусатдиз, Бакудин нефтладин буругърал, Юкъван Азиядиз, балугъар къаз Астрахандиз ва гъакл масанариз). Къазанжидилай гъейри дуьньяни аквазвай, патара хъайи тежриба хтана ватанда ишлемишзавай. Алай девирдани рикл авай, уьткъем итимар, хайи ватанда къадай чка тахъайла, экъечлиз физва яргъариз - "Я хам хкъеда, я хабар!" - лугъуз. Гъурбатдиз акъатай лезгийрин къисметни гъар жуьре жезва. Гъелбетда, члуру рекъера гъатна, тади пулар къан хъайи гъиллебазрин эхир пуч хъайи вахтарни тлимил туш. Амма, члехи пай чи ватангъилири, зегъметдал рикл алай, лезги намус ва савадлувал авай инсанар хуьниз килигна, фейи чкайра гъуьрмет, къимет къазанмишзава, чпиз хъсан къулай шартлар туьклуьрзава, гзафбур лап еке дережайрив агакънава. Ахътин рухвайрин тварар чавай агъзурралди къаз жеда, абур чи дамах я. Са къвалахди къалабулух кутазва. Гзаф вахтара патаз фейи къайни-къай рикл алай рухвар Ватандихъ элкъвен хъийизвач. Рагариз, чархариз къвайи марф хъиз квахъзава. Гъикъван къуват, девлет чпихъ хъайитлани, хайи Ватанда, Лезгистанда хтана са завод хъуй, са кар-

Чи хуьрера лагъайтла, алатай йисуз Рамазандин вацра илигна ички ишлемишзавай мехъерар хъана. Ахътин мехъеррик еке бедбахтвилерни хъана, ятлани гъа варз куьтягъ жедалди мехъерар акъвазнач.

мишзавай мехъерар хъана. Ахътин мехъеррик еке бедбахтвилерни хъана, ятлани гъа варз куьтягъ жедалди мехъерар акъвазнач. Чал къуьни-къунши халкъар хуьрезва ихътин вахтара, тлуб туьклуьрна "ар-айиб, эдеб амачир халкъ я" лугъуз, къалурзава. Имни чун явашарзавай къвалахдиз элкъвезва эхир.

Диндал чан хкунин месэладивай чкадин гъакимарни яргъаз хуьн лазим туш. Чи президентар саки вири диндин суварриз килисайриз физва, Москва шегъердин мер Ю.Лужков чаз синагогада аваз шумудра къалурна телеви-

хана эцигзавач. Эхъ, са бязибуру хтана садакъа хъиз чпин кесиб гъалда авай багърийриз куьмек яз пулар пайзавай дуьшуьшарни тлимил туш. Гъакл гъатай пулуни инсан члурда. Адалай а ксариз са кархана ахъайна ана къвалахдай, хизан хуьдай чка авунайтла, гъам виридалайни еке садакъани жедай, хайи чилелни пака гъурбатди чин члурна хтайтла, жуван твар алай са чкани амукъдай.

**Расим ИСАЕВ,
Махачкъала шегъер**

Къатл ама

МУСУРМАНДИН ФЕРЗЕР

Кап авунин шартлар ва къайдаяр

Гуьрметлу газет клелзавайбур! Чна "Ассалам" газетдин вилик йисарин нумрайрикай сада кап авунин къайдаяр чапнай. Эхиримжи вахтара редакциядиз чи газет цийиз подписка авунвай муьмин ксарилай кап авунин къайдаяр фасагъат члалалди мад сеферда чап хъувунин тлалабунар авай чарар къезва. Гъаниз килигна редколлегияди иман гвай, кап ийиз кланзавайбурун тлалабун килиз акъудзава. Буюр, клела, менфят къачу, кап ийиз чира ва гъар са мусурман патал ферз тир шарт килиз акъуд!

ЭГЕР ВУН

МУСУРМАН ЯТИА

Аллагъ-Таалади ви хиве са къадар ферзер (яни килиз акъудун патал чарасуз везифаяр) тунва. Абуру килиз акъуд тавуртла, ваз Аллагъди жаза гуда. Месела, кап авун, сив хуьн, закят гун, мумкинвал авай кас умуьрда са сеферда хъайитлани гъаждал фин ва ик мад.

Виридалайни вилик ви хиве гъатзавай ферз - им кап авун я.

КЪАСТУНАЛДИ

КАПИ ТАВУН

Аллагъди Жегъеннемдин векилкай ик лугъуза:

- **Куьн Жегъеннемдиз вучиз аватна?**

- **Чун кап ийизвайбурун жергейра хъанач, чна кесибдиз фу ганач. Чна къацайбурун кыл къуна, Къияматдин югъ таб я лугъуз къекъвена.** (74-суьре, 42-46 - аятар).

Аквазвайвал, Исламдин килин истемешун (шарт) - кап авун я. И шарт килиз акъудуни инсан куьлягъдай вегъиникай, эхиратдин юкъуз жаза гуникай хуьзва. Мугъаммад Пайгъамбарди (с.а.с.) лагъанай: **"Инсан кяфирвилкай (имансузвилкай) кап авуни къутармишда"**. Кап авун чарасуз тирди инкар авун, адан метлеблвал агъузарун Аллагъдин рекъе авай вири имамри (рейсадвилелди) имансузвиле кыл ягъун яз гъисабзава.

АЛЛАГЪДИЗ КАПИ АВАУН ПАТАЛ ИНСАН АГЪАДИХЪ ГАЛАЙ ХЪТИНДИ ХЪУН

ЛАЗИМ Я

1. Аллагъдин ва Пайгъамбардин вилик инанмишвилелди иман гвайди жен. Тахъайтла, ада кап авун лазим туш, вучиз лагъайтла, мусурманрин жергедик акатзавач.

2. Яш бегъем хъанвайди. Яшар бегъем тахъанвай аялар кап авуниз мажбур туш. Гъа са вахтунда дидебу-

байри ва къаюмвал ийизвай ксари аялдин 7 йис хъайила адаз вахтунда кап-теат ийиз чирун ва ам яшар бегъем хъайила ферз килиз акъудиз алакъдайвал гъазурун лазим я.

3. Дуьздаказ, акъуллудаказ фикир ийизвайди. Акъулдиз кьери (кимивал квай) касди кап авун герек яз гъисабзавач.

4. Дишегъли парталрикай (вацран килерикай), аял хайидалай гуьгъуьниз жезвай чиркинвилерикай миьхи хуьн чарасуз я. Парталрикай хъанвай вахтунда (во время менструации) дишегълиди кап авун къадагъа я.

5. Хадайла санлай биши ва буьркуь яз тахъун.

КАПИ АВАУНИН ШАРТИАР

Кап авун патал вад шарт килиз акъудун чарасуз я.

Эгер мумкинвал аваз, абурукай сад хъайитлани килиз акъуд тавуртла, кап трус (дуьзди, кваз къазвайди) яз гъисабдач.

ТИАГЪАРАТ

(САД ЛАГЪАЙ ШАРТИ)

Тиагъарат - им араб члалай таржума авурла, миьхивал авун, гъилер чуьхуьн (дастамаз) къачун лагъай члал я. Тиагъарат къачун тавуна, кап авун трус туш.

Тиагъарат - им чуьхуьналди чиркер алудун лагъай члал я. Инал гъилер чуьхуьн къачун - винел патан миьхивал авун жезва. Кап авуналди - чна руьгъдин миьхивални ийизва. Гъа ик, тлагъарат къачуналди ва кап авуналди, чна чи бедендин ва руьгъдин миьхивал къазанмишзава.

Мугъаммад Пайгъамбарди лугъуза: "Миьхивал хуьн - им кап авунин куьле я". "Миьхивал авун - им имандин са пай я".

Къуръанда кхъенва: "Аллагъдиз миьхи инсанар кланда (9-суьре, 109-аят).

Къуръанда кьетендиз кьейд авунва: **"Эй, иман гъизвайбур! Кап ийиз къарагъдайла, чин, гъилер (хуьн-тлал кьван), кивачер (тупларин арайрай яд авахъдайвал) чуьхуьх,**

кьилел кьежей капаш алтад" (5-суьре, 6-аят).

Аллагъдин Расулди кьейд авуна:

"Гъилер чуьхуьн (дастамаз) къачун тавуна авур кап - ам тавурдай, Аллагъдин твар мецел алачиз къачур гъилер чуьхуьн (дастамаз) къачун тавурдай я".

1. ГЪИЛЕР ЧУЪХУЪН (ДАСТАМАЗ) КЪАЧУНИН КЪАЙДА

Дастамаз агъадихъ галай тегъерда къачуда: **"Бисмиллагъи-р-рагъмани-р-рагъим"** гафар лугъуда.

Ахпа пуд сеферда гъилин капашар (цум квачиз) чуьхуьда, сарар миьхъда. Пуд сеферда (сад хъиз) нера ва сиве яд экъурда. Ахпа ният авун: "За ферз тир гъилер чуьхуьнин (дастамаз къачунин) ният ийизва Аллагъ патал". Ниядихъ галаз санал чиниз яд яда ва пуд сеферда чин чуьхуьда. Ахпа гъилер хуьнтлал кьведалди, сифте эрчи, ахпа чапла гъил. Къеженмаз гъилер килин чларарал алтадда. Япарин кьенер ва кьулухъ патарни са сеферда чуьхуьда. Кивачер, клегъебни (склил) кваз, яд кивачин тупларин арарай авахъун патал чалишмишвал авуналди чуьхуьда. Кивачер пуд сеферда (сифте эрчи, ахпа чапла кивач) чуьхуьда. Дастамаз къачуна куьтягъайдалай гуьгъуьниз агъадихъ галай дуьа клелда:

"Ашгъаду алля илягъа иллялагуь вагъдагуь ля шарика лягъ, ва ашгъаду анна Мугъаммадан абдугъу ва расулюгуь. Аллагъумма-джальни мина-т-тавабина ва-джальни мина-т-мутагъгъирина."

"За Аллагъдилай гъейри маса гъуцар авачирдан, ам вичиз тай авачир Сад Аллагъ тирдан гъакъиндай шагъидвал ийизва. Мадни Мугъаммад Адан лукл ва расул тирдан гъакъиндай шагъидвал ийизва. Я Аллагъ, зун гунагърилай гъил къачузвайбурун, миьхи жезвайбурун жергеда тур."

Гъилер чуьхуьн къачунин (дастамаздин) чарасуз тир агъа кланин гъерекатрикай тирбур агъадихъ галай ругуд гъерекат я:

1. Ният авун.
2. Са сеферда чин чуьхуьн.
3. Къве гъилни хуьнтлал кьван чуьхуьн.
4. Кьилел кьежей гъил алтадун.
5. Къве кивачни клегъебдал (склилдал) кьведалди чуьхуьн.
6. И гъерекатар галай-галайвал килиз акъудун.

Ибурулай гъейри, дастамаз къачу-

дайла, ийизвай алава гъерекатар мажбури жуьрединбурук акатзавач. Гъа са вахтунда а гъерекатар авун меслят къалурзава.

2. ДАСТАМАЗ КЪАЧУДАЙЛА ЛАЗИМ

ТУШИР ГЪЕРЕКАТАР

1. Артухан яд серф авун. Са сеферда дастамаз къачун патал са литридилай виниз яд серф авун меслят къалурзавач.

2. Органар пуд сефердилай виниз чуьхуьн.

3. Бедендин ва парталриз чиркин стлалар хъчин тавун патал, къацай чкайра дастамаз къачун.

4. Сивер хуьзвай вахтунда кьенелатаз цин стлалар тефин патал сиве къадардилай гзаф яд экъурун.

5. Аллагъдин тварцихъ галаз алакълу тушир маса (къерехдин) рахунар авун.

3. АГЪАДИХЪ ГАЛАЙ

ДУЪШУЪШРА ТЛАГЪАРАТ

ЧУР ХЪАНВАЙДИ (ТРУС

ТУШИРДИ) ЯЗ ГЪИСАБДА

1. Нежес, цвар галахъайла, ял (газар) акъатайла ва маса жуьреда кьеж гайила (яни гъайрай вуч акъатайтлани).

2. Себебрилай аслу тушиз, вичичелай фейила (приступ, ички хъвана ва члугуна кефли хуьн ва мсб.)

3. Ахвар. Ацукънавай инсан суьт хъанвай дуьшуьшар квачиз. Ихътин гъал мискинда авайла гуьгъуьнин кап гуьзлемишиз суьт хъанвайла арадал атун мумкин я.

4. Итимни дишегъли чеб чпихъ галукъайла. Къецил чкаяр (яни хам хамунихъ; кикер, чларар, сарар квачиз), хатадай хъайитлани, галукъайла (месела, рекъе, хуьле, автобусда ва ик мад).

5. Жуван ва масадан гъайрихъ-органрихъ (половой) гъилин кап галай пад манивал авачиз галукъайла.

Винидихъ лагъанвай агъвалатри дастамаз хкатнавайди (яни гъилер чуьхуьн трус тахъанвайди) яз гъисабзава. Гъаниз килигна гуьгъуьнин кап ийидалди цийи килелай гъилер чуьхуьн вахчун чарасуз я. Эгер дастамаз хкатнавчтла, кламай кьван куплар ийиз жеда.

КЪЕИД: Дастамаз хкатнавани, авачни шак физвай дуьшуьшра, ам хкатнавайдай къуна, цийи килелай дастамаз вахчун лазим я.

Къатла ама

АЛЛАГЪДИВАЙ САГЪЛАМВАЛНИ ГУНАГЪРИЛАЙ ГЪИЛ КЪАЧУН ТІАЛАБА.
САДАЗНИ БЕДБАХТВАЛ ХЪАНА КІАН ЖЕМИР

ГЪАДИС

ЖУЪМЯ ЙИКЪАН ВЯЗ - НАСИГЪАТ

Шамсудин-гъажи
АБДУЛМУТАЛИБОВ

мискиндин имам

shamsudin-a@mail.ru

Аллагъдихъ инанмиш хъун

Гъурметлу мусурманар! Малум тирвал, чи уьлкведин мусурманар яшаммиш жезвай регионра, гъа жигъетдай яз Къиблепатан Дагъустанда, иллаки чи лезги районра, гъайиф хъи, капі-теат ийизвайбурун, мискинриз физвайбурун, яни Аллагъ-Тааладиз ибадат ийизвайбурун къадар лап тімил я. Чи хуьрера гзафбуруз, гъакі жегъилприз, гъакі яшлурбуруз, неинки капі-теат, гъатта дуьаярни чизвач. Гъелбетда, им шад жедай кар туш. Ибур Аллагъдихъ инанмиш хъун ва Иман зайиф хъунин нетижаяр я.

Имандин сад лагъай, вирдалайни важиблур шарті - им 99 гуьзел тіварарин сагъиб тир Аллагъдихъ инанмиш хъун я.

Гъурметлу иманлу стхаяр! Гзаф инсанри чпин сергъятламишнавай фикирдалди, чилер-цавар, гъетер, рагъ, варз ва чилел алай къван шейэр тебиатди халкънавайди я лугъуз тестикъарзава. Гъелбетда, а скар гзаф ягъалмиш я. Лугъун лазим къведа, и дуьньядал са шейни дуьшуьшдай вич-вичиз арадал атайди туш, абур вири халкъ авурди Виридалайни Виниз тир, Сад тир Аллагъ я. Инал чна ихътин са месэла гъин: са кас сефердиз фейила ам са касни авачир са баябан чуьлдиз акъатда. Ина адаз са зурба гуьрчег къеле аквада. Къениз гъахъна килигайла, адаз якъутривни къизилдиз безетмишнавай, гъар са шей вичин къадай чкайрал эцигна туькьурнаваз акурла, ам килигна тух тежез амуькна. И касди вичин авамвиляй и гуьрчег къеле ва ина авай къван затлар къецепатан куьмек галачиз эцигнавайди я лагъана фикирна ва гъакіни и къеле эцигайди вуж ятла лугъуз фикир ийиз башламишна. Ахпа адаз ана авай къван затларин тіварар, гъар са шей алай чка, къеле эцигунин къайда ва абур безетмишунин программа ва гъакіни абур идара авунин устав хъенвай ктаб акурла, ада, икі лагъана: "Ингъе и къеле эцигнавайди ва ам тадаракламишнавайди и ктаб я". Ктабдивай и къеле инсан галачиз эциг тежедайди ада къатланач. Гъа икі адан авамвили манасуз фикир арадал гъана. Гъакі хъайила, чавай ихътин месэляяр мадни гзаф гъиз жеда.

Чи Пайгъамбардивай Аллагъ ни халкъна, Ам гъикі ара-

дал атана лугъуз арабри хабар къадай. Суфийрин алим Ибн Арабиди "Ни халкъна Халкъ авурди" суалдиз ада жаваб гудай: "Ихътин суал анжах акъулсузрин фикирдиз къведа"

Асгъаби Анаса лугъудай: са сеферда Хайбар шегъердай чи Пайгъамбардин патав са шумуд кас атана, адавай хабар къуна: "Я, Абу аль-Къасим, Аллагъди малаикар нурдилай, Адам руквадилай, шейтан цукай, цавар гумадикай (пардилай), чилер цин стларикай яратмишна. Гила вуна лагъ: "Ам Вич квекай яратмишнавайди я". Аллагъдин къадардалди Жабраил малаик арада аваз, гъа ихътин суалриз жаваб яз Аллагъ-Таалади чи Пайгъамбардиз "Ихлас" ("Руьгъ миьхи авун") сура ракъурна.

Ана Аллагъ-Таалади лугъузва (мана): "Я Мухаммад, вуна абуроз лагъ: 1. Ам - Аллагъ сад я.

Яни: 1) Ам тек тир Аллагъ ва Падишагъ я. Адаз шерик авач, адалай гъейри маса аллагъяр авач.

2) Ам вири дуьньядин сад тир Халикъ я. Ада чан алай къван затлариз ризкъи ганва, куьмек гуда, гъил къачуда ва я жаза гуда. Адалай гъейри садавайни и крар алакьдач.

3) Ам сад тир Аллагъ я гъамиша авай ва гъамиша жедай. Ам гъамишанди я. Адаз эвел ва эхир къил авач.

4) Адаз тухум авач, Ам сад я.

2. Аллагъ гъамишалугъди я. Адан чехивал гъикъванди ятла акъулдивай къатлиз жедач. Ам къудратлуди ва регъимлуди я. Ада са затіни тіалабзавач, вирида адавай тіалабзава.

3. Ада ханач ва Ам масада ханач

Адаз аялар авач, диде-буба авач, вучиз лагъайтла, ая-

лар анжах Адан лугъу - инсандиз жедайди я. И кар ихътин делилралди тестикъариз жеда:

1) Эгер Аллагъ сад туштла, Адаз Вичин тухум (асил-насил) жеда. Гъакі хъайитла, Аллагъдин кваллахра адан хизанрини иштиракна клан жеда, яни абурухъни Аллагъдихъ ихътин алакьунар хъана кланда.

2). Ам хайиди ятла, Ам рекъинни ийида, Адаз аялар аваз хъайитла, Ам инсан хъана кланда. Инсан ятла, Ам фад-

къенвай. Адан несил амуькна кланзава. Эгер икі хъайитла, Аллагъдиз сифте къил ва эхир къил хъана кланда, вучиз лагъайтла, хайиди амуькун мумкин туш.

4. Ва Адаз ухшар садни хъанач

Яни Аллагъдиз ухшар тир ва барабарди садни хъанач ва Вич садазни ухшар туш.

Къуръанда "Аш-Шура" сурадин 2- аятда лугъузва (мана): "Аллагъдиз ухшар тир са шейни авач".

Имам аль-Бухариди чал агакъарнавай гъадисда чи Пайгъамбарди лагъанай: Мана: "Аллагъ гъамишанди тир ва Адалай гъейри затіни авачир ва Аллагъди сифте яд ва цин винел Арш халкъна ва дуьньядал вуч жеда тла вири хъена, ахпа Ада цавар - чилер халкъна".

Къуръанда гзаф чкайрал Аллагъ авайди ва Ам сад тирди тестикъарзавай гзаф аятар ава (сура "Аль - Зухруф" - 87 аят, "Анкабут" - 61 ва 63- аятар ва масабур.) "Муьминун" сурадин 78-80- аятри Ам гъихътинди ятла лугъузва.

Немсерин философ Иммануил Канта вичин "Миьхи акъ-

улдин аксвилер" ктабда лугъузва, инсандин акъулдивай, гъакъикъатда и къил а къил авачир къван чирвилер къачуз хъун мумкин туш, дугъриданни вакъияяр, шейэр анжах са паюнал къведалди чирун патал акъул ганвайди я, Аллагъ авайди къатлун патал акъулдин къуват бес жедач. Амма Аллагъ авайди чна фикирдалди ваъ, руьгъдалди къатлизва".

Дегъзаманадин греклин философ, логикдин илимдин диб кутур Аристотела какахъ-

зурба тир, акъваз тавуна кваллахзавай сят я, са шакни алач хъи, ам халкънавайди Виридалайни Виниз тир Халикъ я". Ада "Математикадин принципар" ктабда лагъанва: "Чун зайиф тир лугъар хъуниз килигна чун Аллагъдихъ муьгътеж я, чаз ганвай акъулдалди Аллагъдин Зурбавал, Къудратлувал чирна, Адаз муьтлуьгъ хъана кланда".

Астраномия илимдин диб кутур Ёханес Кеплера лагъанай: "Халкъ авурди чирун патал, Ада квез ганвай вири гъиссер (чувствояр) ишлемиша".

Алай девирдани чи арада акван тийизвайдахъ инанмиш тушир инсанарни кими туш. И кардин гъакъиндай ихътин са къаравили ава. Са мектебдин 6- лагъай классда муаллимди тарс тухудайла аялривай хабар къазва: "Квез зун аквазвани?" Ученикри жаваб гузва: "Эхъ". Муаллимди лугъузва: "Акі ятла зун авазва". "Квез доска аквазвани?" - хабар къазва муаллимди. Аялри жаваб гузва "Эхъ". Муаллимди лугъузва: "Акі ятла, доска авазва". "Квез стол аквазвани?" Ученикри жаваб гузва: "Эхъ". Муаллимди лугъузва: "Гъакі хъайила, стол авазва". "Квез Аллагъ аквазвани?" - хабар къазва муаллимди. Аялри жаваб гузва: "Ваъ". Муаллимди лугъузва: "Гъакі хъайила, Аллагъ авайди туш". Ахпа чкадлай къарагъна са акъуллу ученикди лугъузва: "Эй аялар! Квез чи муаллимдин акъул аквазвани?" Аялри жаваб гузва:

Инсан вич клева гъатайла, азиятар акъалтайла адан рикел Аллагъ къведа, Адавай куьмек тіалабда, амай вахтунда Ам рикелни къведач. Гъакъикъи мусурмандин рикел гъамиша Аллагъ хъана кланда.

авачирди ва сифтегъан чешнедал, яни сифте халкъ авур Халикъдал агакъдайди хиве къуниз мажбур жезва.

Галилео Галилейла лагъанай: "Тебиат им ктаб я, ам клелна кланда, са шакни алач хъи, чаз гъанай Аллагъ авайди чир жеда" ва мадни ада лагъана: "Аллагъдин ктабрини Ада халкънавай шейэрин арада сдрани аксвилер жедач, вучиз лагъайтла, гъабурни ибур Аллагъди халкънавайбуур я".

Исаак Нютона дуьньядин гъакъиндай лагъанай: "Им

"Ваъ". Ученикди лугъузва: "Акі ятла, чи муаллимдиз акъул авач".

Гъурметлу стхаяр! Инсан вич клева гъатайла, азиятар акъалтайла адан рикел Аллагъ къведа, Адавай куьмек тіалабда, амай вахтунда Ам рикелни къведач. Гъакъикъи мусурмандин рикел гъамиша Аллагъ хъана кланда. Адан къанунар ва эмирар къилиз акъудуниз чун мажбур я.

Къуй, чун Аллагъ рикеллай фидайбурукай тахъуй! Чун Аллагъдин регъимдик хъуй! Амин!

ТАРИХ

Буба АГЪМЕДОВ
Къурагъ райондин
Ашарин хуър

Эвел - алатай нумрайра

ШЕЙХ ВАГЪУФ БУБА

Рагъмет хъйи шейх Вагъуф бубадин ери-бине Самур дередин Урсуррин хуър я. Амма адан зиярат Луткунрин хуъре ава. Рагъметлу шейх чаз хъсандиз чида, ам геж рагъметдиз фена, вичин нурдик, дуъадик хъуй чун! Гила заз адан жуваз акур ва ван хъйи карама-трикай ихтилатиз кланзава.

1. Чи Ашарин хуърун шейх Салманан пирен патав гвай дуъзендал Къурбандин суварин юкъуз динэгълиар зикир ийиз, дуъаяр клелиз авай. Ибурук рагъметлу шейх Вагъуф бубани кваз хъана. Садакъаяр, яни сувариз гъанвай шейэр - фу, къафун, ширинлухар, иситлаяр пайна. Вагъуф бубади икл лагъана: "Зи пай вини кимел эциг. Гелхен галай патай дугунрин рекъяй каш квай лак (яхул) устларар-къелечияр къевезва. Къуй абуру чпин каш къырай! Сувабар чаз жеда".

Инал алайбуру вил экъурна, аквадай касни авач, амма са вахтунилай къелечияр акъатна, абуру пара иштягъ аваз садакъаяр туна.

2. Гзаф къурагъ хъана халкъ марфади хъарарат хъанвай, цанвай никлера магъсулар твар къазвай вахтунда къуразавай. Бахтунай хъиз Вагъуф буба Ашаз атана акъатна. Вагъуф бубадиз шел-хвал авурла, ада аял-куял кватна вацъуз къван гуз туна, вичи лагъайтла дуъаяр клелиз вацъук ккларар вегъиз хъана. Са вахт фенач цавал цифер акъалтна. Марф къваз башламишна.

Аллагъди рагъметар гуй вичиз.

3. Виликдаи чи патарай Ашай як, ниси, члем, вирт маса гуз Ахцегъ базардиз фидай адет хъанвай. Фин дагъ-

Пак шейхер ва абурун карамата

дай квачи-квачи ийизвай. Бирдан саврух акъатна. Дишегълирикай сада саврух секин хъуй лугъуз куьмекдиз Вагъуф бубадиз гъарайна ва 5 манат пулни акъудна. Базардиз сагъ-саламатдиз агакъайбурун патав Вагъуф буба атана лагъана: "Гъикл хъана, саврухди тухуз хъанани? Аллагъди мадни хуъй куьн!" Игъсан хеве кюр дишегълиди 10 манат пул акъудна Вагъуф бу-

тазвачир. Правленидин членди гзаф рикле регъим авай кас яз Вагъуф бубадиз куьмекдиз эверна 5 манат пулни хеве къуна. Саврух секин хъана, абуру базарда чпин гъерер маса гуз авайла Вагъуф буба рикел аламачиз авай. Бирдан Вагъуф буба акъатна лагъана: "Гъикл хъана, дустар, саврухдикай хка-тайла зун рикелай фенани?" Пул хиве кюр касди и вахтунда ички хъванваз

вай. Айвандик экъечлай адаз яргъай Гелхениз физвай Вагъуф буба аквада. Ада вичи-вичик икл лугъуда: "Чан Вагъуф буба, зи веледдин сусаз аял-куял хъанайтла, за ваз хайрат-садакъа акъуддай!" Вахтар фена. Ахцегъ базардиз феи чи са хуърунвидиз Вагъуф бубади икл лагъана: "А куь хуърун Мерзият лугъудай дишегълиди икл лагъа: "Вичин гададин сусаз пара веледар жеда, гъам гадаяр, гъам рушар! Веледрикай рикл секин хъайила, вичи кюр заз гузавай садакъа залди агакъар авурай!"

Рагъметлу Вагъуф бубади лагъайвал, адан сусаз пара аялар хъана. Хеве кюр садакъани Вагъуф бубадал рекъе туна.

6. XX-виш йисан юкъвара за, Буба Агъмедова, Къурагъ райондин Хпуькьарин хуърун школадин директорвиле кваллахзавай. Зун выходной юкъуз Ашаз дидедал къил члугваз рекъе авай. Балкандал зи къулухъ рагъметлу зи кайвани ацукънавай. Бирдан чи вилик винелди Урсуниз къевез арабада аваз, тек балклан квай, рагъметлу Вагъуф буба акъатна. Ада акъваз тийиз зикир ийизвай. Араба Къурагъви зи хванахвадин гадади гъалзавай. Мукув жердавай зикирдин сес къатиз къевезвай. Зи кайваниди хъвер ийиз хъана. За гъилин куьунт эцяйна кис лагъана. Чакай гъаян хъйи рагъметлу Вагъуф буба хкаж хъана арабадай чаз вил яна лагъана: "Хъсан ксарикай я!"

Вагъуф бубадин жавабдал тажуб хъйи зи кайваниди лагъана: "Беябур жезвай хъвер авунайтла, адаз вун шейхдин птул тирди чир хъана".

- Са члавузни неинки шейхдин, гъакл маса агъсакъалдин а пак зикирдин синал хъвер авун гунагъ я, кутугнавач, - жаваб ганай за.

Къатл ама

бадал гъил яргъи авуна лагъана: "И пул къачу, хиве кюр игъсан я". Вагъуф бубади икл лагъана: "Хеве кюрди 5 манат я, пара заз кландач". Дишегълиди минетдив гъалал хъуй лагъана 10 манат къачун талабна.

4. Дяведилай гуьгъуьнин йисарикай са йисан зулухъ Ашарин хуърун колхоздин са хейлин гъерер Ахцегърин базарда маса гун патал правленидин член, ревизиядин комиссиядин члехидини галаз чубанри дагъдай лапагар гъалзавай. Садлагъана къати гужлу гару-саврухди вилик къадам къачуз

хъана. Вагъуф бубадихъай утанмиш яз, ада лагъана: "Багъишламиша, виш грамм хъун хъана!" "Аллагъди гъил къачурай!" - хълагъна Вагъуф бубади. Колхоздин правленидин членди адал 5 манат авай гъил яргъи авуна. Вагъуф бубади пул къачуна, хуш ихтилатар авуна. Мукув итимдиз пул гуз клан хъайила, Вагъуф бубади икл лагъана: "Ви пул заз кландач, вуна саврух авайла игъсан хеве къунач къван! Хеве кун тавурди чаз гъарам я, дуст кас", - лагъанай Вагъуф бубади.

5. Чи Ашарин хуър са баркаллу дишегъли, гъуьл дяведа къейи, вичин члехи гададин сусаз аялар тежез фиррихъ акатнавай, хажалатди къун-

ИСЛАМДИН МАРИФАТДАЙ

Къин къуникай

Чна фикирни тагана йикъан къене гъатга са шумуд сеферда къин къазва. Амма къин гъихътин вахтара къун лазим ятла, рикелни къевезвач. Къин къунизни вичин талукъ къайда, эдеб ава. Гаф гуникайни, къин къуникайни Пайгъамбардин гъадисар ава. Агъадихъ чна куь фикирдиз ихътин гъадисар гъизва.

Абдуллагъ ибн Умара, къуй адалай ва адан бубадилай Аллагъ рази хъурай, суьгъбет авурвал, Аллагъдин Пайгъамбарди гъа саки цлуд кас къван авай балкланрал алай дестедив агакъарна.

Абурун арада и вахтунда вичин бубадал къин къазвай Умар ибн аль-Хаттаб авай. Пайгъамбар гъа абурухъ элкъвена ва лагъана: **"Яб акала! Гъакъикъатдани, Аллагъди квест куь бубайрал къин къун къадагъа авуна. Низ къин къаз кланзаватла, къуй**

Аллагъдал къин къурай, я туш хъи кисрай!" (Бухари ва Муслим).

Абу Гъуреяради, къуй адалай Аллагъ рази хъурай, агакъарнавай гъадисрикай сана лугъузва, бес Аллагъдин Пайгъамбарди гъа лагъана: **"Куь бубайрални дидейрал ва Аллагъдив барабар гъизвай гъар садал къин къаз тахъуй, нагагъ къин къазватла, тапан къин къазни тахъуй"** (Муслим).

Ибн Аббаса, къуй адалай ва адан бубадилай Аллагъ рази хъурай, лагъана, Саъд ибн Абу Вакъъасан дидеди къин къуна, амма ам къилиз акъудиз тахъана рагъметдиз фена. И кардикай ада Аллагъдин Пайгъамбарди гъа суьгъбет авурла, Расуллагъди гъа лагъана: **"И къин адан тварунихъай жува къилиз акъуд"** (Бухари ва Муслим).

ИСЛАМДИН ТАРСАР

Пайгъамбардин гъакъикъи гъадисрикай сана Аллагъдин гафар агакъарзава: "Я За халкъ авунвайбур! Квекай гъар сад, анжах За дуьз рекъел гъанвайбур квачиз, Иблисдин рекъе аваз физва. Завай тлалаба ва За куьн дуьз рекъяй тухуда".

"Я За халкъ авунвайбур! Квекай гъар сад За ризкъи гайибур квачиз гишила ава. Завай тлалаба, За куьн тухарда".

"Я За халкъ авунвайбур! Квекай гъар сад, За пек-партал алуқнавайбур квачиз, къецила ава. Завай тлалаба, За квел алуқда".

"Я За халкъ авунвайбур! Гъакъикъатдани, югъдини, йифдини куьне гъалатлар ахъайзава ва За куь гъалатрилай гъил къачузва. Тлалаба, гъил къачу лагъ ва За гъил къачуда".

"Гъакъикъатдани, квевай, инсанривай Заз са зияни гуз жедач. Ва гъич садрани квевай хийирни гъиз жедач", - лугъузва Аллагъди.

"Я За халкъ авунвайбур! Куьне авур къван крар вири санал кватла ва гъисаба къада. Ахпа са затни къулухъ тун тавуна

вири квест къалурда ва гъисаба къада. Хъсан нетижаяр гайибур къуй Аллагъдин тариф авурай ва Адалай рази хъурай, пис нетижаяр гайибур къуй чпик тахсир кутурай..."

Ша чун Аллагъди къалурнавай къайдада, Адан къанунрал амал авуна яшаммиш жен.

Икл тахъайтла, чна чи уьмуьрдин вири-далайни къиметлу шейэр квадарда Алай вахтунин члуру терефар - ибуру вири чна Аллагъдин къайда-къанунрал бес къадарда амал тавуни гъизвай, гъанвай нетижаяр я.

Фикир гун, чаз Иблисди ийизвай "къугъунрал" амал авун кутугнавани? Ада чун анжах дердисер-вилерал, хажалатрал гъидайди якъин я.

Гъихътин рехъ хкъадатла, а ихтияр чи, инсанрин, хиве тунва. Къуй чна гъар сада къачузвай камар дуьзбур, гъакъикъатдин рекъихъ тухузвайбур хъурай. Икл хъайитла, девирди, вахтунин чи вилик эцигзавай четинвилерайни чавай лайихлудаказ экъечлиз жеда.

**Гъазурайди
Ж.ГЪАСАНОВА**

ИЛИМ ХАЗИНА, АДАН КУЪЛЕГАР ГУЗВАЙ СУАЛАРНИ АБУРУКАЙ КЪАЧУЗАВАЙ МЕНФЯТ Я

ГЪАДИС

СУАЛ-ЖАВАБ

Клелзавайбурун суалриз "Ас-Салам"-дин канонический редактор **Мугъаммад-гъажи Мугъаммадова** жавабар гузва

Зи дустуниз ислам къабулиз кланзава. Амма завай ам и кар гьикл ийидатла гъавурда тваз жезвач. За вуч авун лазим я? Завай адаз куьмек гуз тахьайтла, заз гунагъ жеда ни?

- Адаз гьич са куьмекни лазим къевезвач. Ада вич ислам къабулиз гъазур я лагъайла, адав келимашагъадат гъиз туна кланда, яни "Ашгъаду алла илагъа илла-Ллагъ ва ашгъаду анна Мугъаммадар-расулуллагъ" лугъуда. Идалай гуьгъуьниз адакай мусурман жезва. Ахпа яваш-яваш ам исламдихъ галаз танишарна кланда.

Мюридди, вирд ийидайла, квекай фикирна кланда?

- Вирд ийидайла, мюрид гъузурда хъана кланда. Яни ада датлана Аллагъдикай фикирна кланда ва, эгер вирд шазалидинди яз хъайитла, ви вилик шейх Сейфулла-къади, эгер вирд накъшбандидинди яз хъайитла, ви вилик Магъмуд-афанди квайдай къуна кланда. Гъаклни жуван устаздикай фикирун хъсан я.

Адетдин уьмуьрда мюридди никай фикирна кланда - Аллагъдикай ва я вичин устаздикай?

- Шейх Гъасан-афандиди лагъайвал, ада гъамиша Аллагъдикайни фи-

кирна кланда, вичин устаздикайни. Пайгъамбардин ﷺ женгинин юлдашрини гъакл ийидай. Абуру гьич садрани Пайгъамбар ﷺ риклелай ракъурдачир. Чнани гъа и кар фикирда къазва, вучиз лагъайтла чи устазар Пайгъамбардин варисар я.

Заз ван хъайивал, эгер жуьмядин куплунилай гуьгъуьниз нисинин капл тавуртла, ам къаза хъувун герек къевезвач, вучиз лагъайтла ам ругуд лагъай капл жезва, чаз ферз тирди анжах вад капл я. Ибур дуьз гафар яни?

- Жуьмядин куплунилай гуьгъуьниз ийизвай нисинин куплуни лазимвал исламдин машгъур алимири чпин ктабра субутнава. Ам ругуд лагъай капл я лугъузвайди гунагъдиз аватзава.

Мугъаммад Рамалади, и кардикай хабар къурла, лагъанай: "Ихътин кас тапрукъ, жагъаил, дуьз рекъелай алатнавай кас я. Эгер ам шафиитри ферз яз ругуд лагъай капл ийизвайдахъ инанмиш хъайитла, ам куфрдиз аватзава, ам имансуздиз тешпигъ жезва. Эгер ада масабур гъакл лугъузва, зани гъакл лугъуда лагъайтла, ам жазаламишна кланда".

Устазди накъшбандидин вирд гайидалай гуьгъуьниз къайи яд хъвайтла жеда ни? Заз ван атайвал, и кар авун хъсан туш.

- Вирддидлай аслу тушиз, яни шазали ва я накъшбанди, и карда эдеб хвена кланда ва вирд къачурдалай гуьгъуьниз зур сятда къайи яд хъвана кланда. Им виридалайни тимиш вахт я, хъайитла ам яргъалди члугуна кланда.

Зикрди чими авунвай рикл садлагъана къайи меслят къалурзавач.

Устаздин патав вирд къачуз фидалди за бубадивай ихтияр къачуна. Ада заз ихтияр ганач, дидеди - гана. И кардай заз гунагъ авани?

- Устаздивай вирд къачун - им Аллагъ чирдай рекъел экъечлун лагъай члал я. Им гъар са касдин хиве авай ферз я, гъаниз килигна диде-бубадин фикирдиз килиг тавуна и месэла вуна гъална кланда. Винидихъ лагъанвай ферз къилиз акъудунин карда чалишмишвилер авун гунагъ кар туш.

Берекат патал къвале устаздин шикил куьрсардай ихтияр авани?

Эгер эхиратда терезрал мусурмандин пис крар гъаф хъайитла, ам гъамиша жегъеннемда амуькдани?

- Ваь амуькдач. Гъадида лагъанва хьи, жегъеннемдай са зере къван иман хъайи инсанарни экъечда. Эгер Аллагъдиз клан хъайитла, Адан регъим себ-бегъ яз ам гъасятда Женнетдизни фин мумкин я.

Гададиз рушахъ галаз дуствал хуьдай ихтияр авани?

- Гъелбетда, ваь. Исламди чеб магърам тушир дишегълийрихъ галаз дуствал хуьдай ихтияр гузвач.

Берекат патал къвале устаздин шикил куьрсардай ихтияр авани?

- Ихтияр ава, иншаллагъ, берекатни жеда, вучиз лагъайтла гъар сеферда шикил акурла, Аллагъ риклел къведа. Чи къилин макъсад лагъайтла гъамиша Гъадакай фикир авун я.

ТЕЛЕФОНДАЙ

Зи твар Сайбат я. Чна куь газет клелзава. Квез чухсагъул. Заз квевай са кар хабар къаз кланзава. Чи вах чяхъ галаз рахазмач. Инсанри лугъузвайвал, ам я вили янава, я ам запабра тунва. Чаз вуч ийидатла чизвач. Куьне вуч меслят къалурзава?

- Малум тирвал, исламда инсан вили ягъунин ва я запабра тунин месэла авазва. Чаз чидайвал, вили ягъуни инсан масадахъ галаз хъел жедай чкадал къван гъидач. Запабрикай рахайтла, абурухъ ихътин къуват ава. Бухаридилай атанвай гъадисдай чаз акъазвайвал, гъатта Мугъаммад Пайгъамбардизни ﷺ Лабид ибн Абсам лугъудай чувудди запабар авунай. Гъа члавуз Пайгъамбардиз «Аль-Фалакъ» («Къуль аузу би рабби-ль-фалакъ...») ва «Ан-Нас» («Къуль аузу би рабби-н-нас...») сураяр атанай. Гъаниз килигна, гъуьрметлу Сайбат, эгер кар гъа вуна лугъудайвал аватла, запабар авурла, гъа и сураяр пара клелда ва гъаклни Аллагъдивай куьмек тлалабна кланда.

ЭДЕБИЯТ

Сиражудин РАСУЛОВ

Имамар

(Лезгистанда къегъалвилелди Ислам диндиз къуллугъзавай имамриз бахшзава)

Къацу пайдах къуна гъиле,
Дин Ислам тур хуьре, къвале,
Михьи Къуръан аваз меце,
Са баркалла къачу, имам!

Гужлу ая Исламдин дин,
Тербиядик кутуна къуьн,
Михъивал хуьз ядни, гичин,
Са баркалла къачу, имам!

Къегъал хвайри куьмекрай квез,
Эхиратдин югъ риклел къевез,
Чехи Аллагъ куь мецел жез,
Са баркалла къачу, имам!

Куьне клелай михьи Къуръан,
Пайгъамбардиз хъурай куьн клан,
Ислам динда эцига чан,
Са баркалла къачу, имам!

Тарс гудайла тийиз гъилле,
Михьи Къуръан аваз гъиле,
Гъадисаяр хъана меце,
Са баркалла къачу Имам!

Эхиратдин дуьнья я им,
Лигимара Исламдин ким,
Лезги халкъдиз хъурай вун чим,
Са баркалла къачу, имам!

Мисклинера ягъа азан,
Махлуькътдиз жедайвал ван,
Шамилаз тарс гайи Ватан,
Са баркалла къачу, имам!

Сираждинан салам я квез,
Сагъ-саламат виш йисар жез,
Ислам шаир зун риклел къевез,
Са баркалла къачу, имам!

КУЬРЕЛДИ

9828...44

Квез чар Буткъазмайрилай Мегъамед-рагъима кхъизва. Квез Аллагъ куьмек хъуй. Аллагъдин келимаяр авай газет акъудунай квез лап еке чухсагъул.

"Ассалам": **Гъуьрметлу газет клелзавай бур! Гила куь суалар, теклифар редакциядиз SMS-рин куьмекдалди 8 903 424 56 35 нумрадиз ракъуриз жедайди чна куь риклел хъизва.**

КУЬРЕЛДИ

ДАГЕСТАНСКИЙ ИСЛАМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
им. ШЕЙХА МУХАММАД-АРИФА (ДИУ)

ДИУ объявляет прием абитуриентов на 2008/09 учебный год

Принимаются юноши и девушки, имеющие основное общее и полное среднее образование

Поступающие сдают:
о русский язык (диктант)
о комплексное собеседование
Перечень необходимых документов:
о документ об образовании
о копия паспорта
о фотография размером 3 x 4 - 5 шт
о медицинская справка Ф086
о прививочный сертификат Ф156/у-96

о рекомендация от преподавателя религиозного учреждения либо от руководителя мечети (имама), расположенной по месту жительства абитуриента

Прием документов с 1 июня

Обращаться по адресу:

РД, г. Махачкала, ул. Дахадаева, 136 (район Центральной джума-мечети).
Тел.: 67-55-07

Учредитель

Благотворительный фонд "Путь".
Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакциядин Совет

Агъмад-гъажи АБДУЛАЕВ

Редактор

Зулейха ХАНМЕГЪАМЕДОВА

Верстка

Агъмед МЕГЪАМЕДОВ
Асият ХАНОВА

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по ЮФО (г. Ростов-на-Дону) – свидетельство о регистрации ПИ № ФС 10-6401 от 15 декабря 2006 г.

Индекс 51325

При перепечатке ссылка обязательна
Газета набрана и сверстана на компьютерной базе «Ас-салам»

Отпечатана в ООО «Дом печати» пр. Акушинского, 20 Заказ № _____

Сдано в печать 12.06.2008

Тираж 2000 экз.

Адрес редакции:

367015 РД, г. Махачкала, ул. М. Ярагского, 128

Телефон: (8722) 61-00-64

E-mail: info@assalam.ru

web: www.assalam.ru